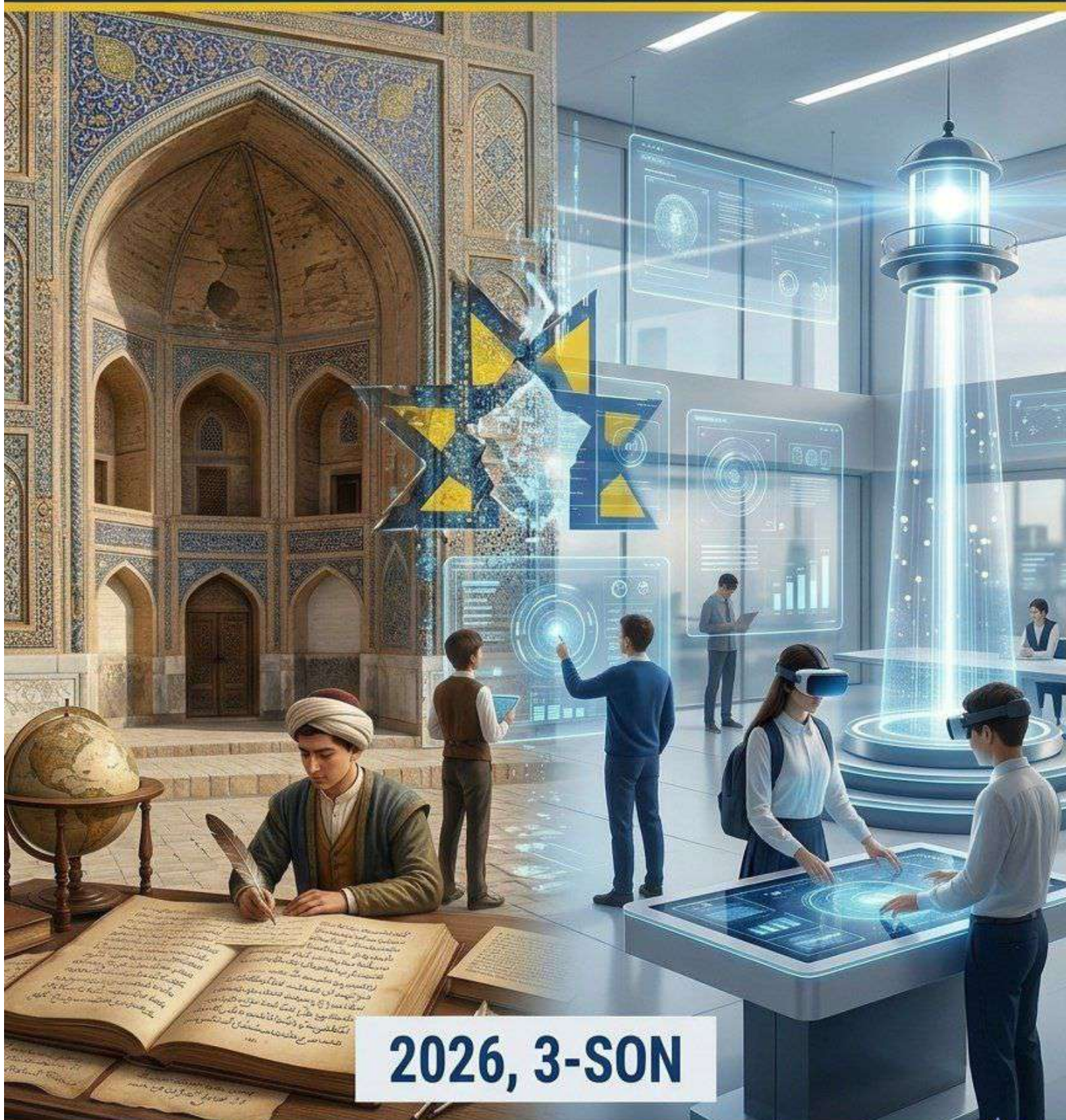

TA'LIM TRANSFORMATSIYASI

BUXORO DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

RESPUBLIKA OAK JURNALI

2026, 3-SON

ISSN 2181-4201

<https://etjournal.buxdpi.uz>

**BUXORO DAVLAT
PEDAGOGIKA
INSTITUTI**

**BUXORO DAVLAT PEDAGOGIKA
INSTITUTI**

TA'LIM TRANSFORMATSIYASI

ILMIY – METODIK JURNAL

№. 3

BUXORO – 2026

TALABALARNING TEXNIK VA TEXNOLOGIK KOMPETENTLIGINI SHAKLLANTIRISH

Orinbetov Nurilla Turdimuratovich, pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Nukus davlat pedagogika insituti “Texnologik ta’lim” kafedrası mudiri
nurilla75@bk.ru

Annotasiya: Mazkur maqolada bo‘lajak texnologiya fani o‘qituvchilarining texnik-texnologik kompetentligini shakllantirishga alohida yondashishni talab qiluvchi asosiy vazifalar haqida ma’lumot berilgan. Texnik va texnologik kompetentlikni rivojlantirish bo‘yicha taklif etilayotgan metodologiya ko‘p qirrali bo‘lib, bo‘lajak texnologiya fani o‘qituvchilarini har tomonlama rivojlantirishga qaratilgan, ularga zamonaviy o‘quv jarayonining vazifalarini muvaffaqiyatli hal qilish imkonini beradi.

Kalit so‘zlar: texnik va texnologik kompetentlik, raqamli texnologiya, keys metodi, integrasiya, pedagogik texnologiya, tendentsiya, ob‘ektiv, moddiy-texnik ta’minlash, axborot – kommunikatsiya texnologiyalari.

ФОРМИРОВАНИЕ ТЕХНИЧЕСКОЙ И ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СТУДЕНТОВ

Орынбетов Нурылла Турдымуратович, доктор педагогических наук (DSc),
доцент. Заведующий кафедрой «Технологическое образование» Нукусского
государственного педагогического института.

nurilla75@bk.ru

Аннотация: В данной статье представлена информация об основных задачах, требующих особого подхода к формированию технической и технологической компетентности будущих учителей технологии. Предлагаемая методология развития технической и технологической компетентности носит многогранный характер, ориентирована на всестороннее развитие будущих учителей технологии и позволяет им успешно решать задачи современного образовательного процесса.

Ключевые слова: технические и технологические компетентности, цифровые технологии, кейс-метод, интеграция, педагогическая технология, тренд, объективность, материально-техническое обеспечение, информационные и коммуникационные технологии.

FORMATION OF TECHNICAL AND TECHNOLOGICAL COMPETENCE OF STUDENTS

Orinbetov Nurilla Turdimuratovich, Doctor of Pedagogical Sciences (DSc),
Associate Professor.

Head of the Department of "Technological Education" at Nukus State Pedagogical
Institute.

nurilla75@bk.ru

Abstract: This article provides information on the main tasks that require a special approach to the formation of technical and technological competence of future technology teachers. The proposed methodology for developing technical and technological competence is multifaceted, aiming at the comprehensive development of future technology teachers and enabling them to successfully address the challenges of the modern educational process.

Key words. technical and technological competencies, digital technologies, case method, integration, pedagogical technology, trend, objectivity, logistics.

Kirish. Bugungi kunga kelib texnika taraqqiyoti juda tez rivojlanib bormoqda. Har bir soha uchun zamonaviy texnikalar kun sayin yangilanib, mutaxassisdan doimo izlanish talab qilmoqda. Bunday shiddatli rivojlanish davrida oliy ta’lim muassasalari oldida turgan dolzarb masalalardan biri - talabalarni zamon talablariga mos, ish beruvchilar ehtiyojlariga javob beradigan, ishlab chiqarish texnologiyalarini amaliyotda qo’llay oladigan va jamoada samarali faoliyat yurita oladigan kadrlar etib tayyorlashdir. Bu masalalarning echimini topish va oliy ta’lim muassasalarda uni amalga oshirish ustida ko’plab islohatlar amalga oshirilib borilyabdi.

Texnologik ta’lim yo’nalishi fanlarini o’rganishda ko’proq amaliylik yuqori bo’lganligi, ishlab chiqarishga yaqinroq hisoblanganligi gumanitar va tabiiy-ilmiy fanlardan farqli ekanligini ko’rsatadi. Ishlab chiqarishdagi malakaviy amaliyotlar umumkasbiy va ixtisoslik fanlari bilan o’zaro bog’liq holda olib boriladi. Umumkasbiy va ixtisoslik fanlardan o’qitish metodlarini tanlash va o’quv maqsadlarini belgilash ham o’ziga xoslikni talab etadi. Umumkasbiy va ixtisoslik fanlarining yetakchi komponenti bo’lib “faoliyat usullari”, ya’ni bo’lajak muhandislarning ishlab chiqarish korxonalaridagi amaliy faoliyati bilan bog’liq texnik-texnologik jarayonlar hisoblanadi. Shuning uchun ham umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan o’quv-uslubiy majmualar yaratish va shu bilan bog’liq bo’lgan ta’lim mazmunini belgilashda, o’quv jarayonini tashkil etishda, o’qitishning samarali usullarini tanlashda chuqur didaktik tahlil o’tkazish lozim.

Mavzuga doir adabiyotlar tahlili. Texnik va texnologik kompetentlikni rivojlantirish muammosi ko’plab tadqiqotchilar tomonidan ko’rib chiqilgan.

Birinchi guruh olimlari A.A. Verbitskiy, N.N. Manko, V.E. Shteynberg, L.A. Yadvirshislar texnologik kompetentlikning pedagogik tomonini ko’rib chiqadilar.

N.N. Manko tadqiqotiga ko’ra, texnologik kompetentlik quyidagilarni o’z ichiga oladi:

1. Bu-“pedagogik voqelik obyektlarini o’zgartirishga” qaratilgan ijodiy-texnologik bilim, qobiliyat va faoliyat usullari (stereotiplari) tizimi.
2. Bu-shuningdek, texnologiyalar, usullar, vositalar va ularni qo’llash shartlarini bilish va tushunish bilan tavsiflangan integrativ professional sifatdir.
3. Bu-sifatlar amalda ijodiy qobiliyat, loyihalash va tahlil qilish qobiliyatlari, shuningdek, o’z faoliyati natijalarini tahlil qilish qobiliyati (refleksiv holat) orqali namoyon bo’ladi [3].

4. L.A. Yadvirshisning fikriga ko’ra, texnologik kompetentlik ikkita komponentni o’z ichiga oladi: birinchidan, bu muayyan professional vazifalarni mohirona bajarishga yordam beradigan shaxsiy fazilatlar va xususiyatlar to’plami; ikkinchidan, bu yuqori samaradorlik bilan ishlash qobiliyatidir. Ushbu mualliflar guruhining yondashuvlari o’rtasidagi asosiy farq texnologik kompetensiyani shakllantirishda didaktik va instrumental vositalardan foydalanishdir[7].

Ikkinchi guruh olimlari V.N. Gorbunov, D.V. Sannikov, A.N. Sergeyevlar texnologik kompetentlikning texnik-texnologik jihatlarini ko’rib chiqadilar.

V.N. Gorbunovga ko’ra, texnologiya fani o’qituvchisining texnologik kompetentligi quyidagi unsurlarni o’z ichiga oladi:

1. Bilim: Tegishli bilimlar va ularni qo’llash shartlarini bilish.
2. Ko’nikmalar: Bilimlarni ijodiy qo’llash, ta’lim faoliyatini loyihalash, o’z faoliyati natijalari va samaradorligini tahlil qilish, o’z texnologiyalarini ishlab chiqish va ta’lim jarayonini tashkil etish metodologiyasini yaratish.

Ushbu mualliflar guruhi texnologik kompetentlikni “texnik va texnologik bilim va ko‘nikmalar hamda ularni texnologiya fani o‘qituvchisi tomonidan ta’lim amaliyotida qo‘llash qobiliyati” deb umumlashtiradi[2].

Uchinchi guruh olimlari Yu.S. Doroxin, A.N. Sergeevlar texnologik kompetentlikning qayd etilgan jihatlarini birgalikda ko‘rib chiqishni taklif qiladilar: bunga asoslanib, Yu.S. Doroxin texnologik kompetentlik deganda o‘qituvchining ajralmas kasbiy va shaxsiy xususiyatlarini, shu jumladan texnologiyalar haqidagi bilimlarni, texnologik ko‘nikmalar integratsiyasini, kasbiy ahamiyatga ega shaxsiy fazilatlarni tushunadi[1].

A.N. Sergeev fikricha, texnik va texnologik kompetentlik - bu shaxsning integral (yaxlit) xususiyati bo‘lib, u kasbiy bilimlar, qobiliyatlar, ko‘nikmalar va tajribalar majmuasiga asoslangan umumiy qobiliyatda namoyon bo‘ladi”. Bu xususiyat quyidagilarni o‘z ichiga oladi: politexnik bilimlar, o‘lchash, hisoblash, grafik va texnologik operatsiyalarni bajarish qobiliyati, shuningdek, texnologik jarayonlarni rejalashtirish, mustaqil texnik va texnologik fikrlash, texnik qiziqish va ijodiy muammolarni hal qilish qobiliyatini rivojlantirish, ushbu kompetentliklar o‘rganish va ijtimoiylashtirish jarayonida shakllanadi hamda texnologiya fani o‘qituvchisining mustaqil va muvaffaqiyatli kasbiy faoliyatiga yo‘naltirilgan ijodiy vazifalarni (bajarish qobiliyatini) ta‘minlaydi[6].

N.A. Muslimov texnologik kompetentlikni quyidagicha izohlaydi: birinchidan, bu professional va pedagogik bilim va ko‘nikmalarni boyitish uchun ilg‘or texnologiyalarga ega bo‘lish, ikkinchidan, bu zamonaviy vositalar, texnika va texnologiyalardan foydalanish qobiliyatidir[4].

Texnologik kompetentlik talabalarni tayyorlashda quyidagi natijalarni kafolatlaydi: pedagogik vazifalarni bajarish, o‘quv jarayoni subyektlari o‘rtasidagi o‘zaro ta‘sirni tashkil etish, o‘quv jarayonini boshqarish, professional va ijodiy muhitni yaratish, o‘quv va professional faoliyatni rivojlantirish va amalga oshirish, professional va kognitiv faoliyat bosqichlari (boshqaruvi), shuningdek, talabalarni tayyorlashda kafolatlangan natijalar.

Tadqiqot metodologiyasi. Zamonaviy ta’lim makonida, ayniqsa, texnik mutaxassislarni tayyorlash sohasida o‘rganishga amaliy yo‘naltirilgan yondashuvga e’tibor qaratilmoqda. Bakalavriat ta’limi sharoitida bo‘lajak texnologiya fani o‘qituvchilarini tayyorlash texnik va texnologik kompetentlikni shakllantirishga alohida yondashishni talab qiluvchi asosiy vazifalardan biridir. Bu talabalarga nafaqat joriy bilim va ko‘nikmalarni berish, balki ularning egallagan malakalarini haqiqiy ta’lim amaliyotida qo‘llash qobiliyatini ta‘minlash zarurati bilan bog‘liq.

Bo‘lajak texnologiya fani o‘qituvchilari uchun texnik va texnologik kompetentlikning ahamiyatini ortiqcha baholash qiyin. U o‘quv jarayonini samarali amalga oshirish imkonini beruvchi, texnologik yangiliklar va texnika yutuqlarini amalda qo‘llashga yo‘naltirilgan bilim, ko‘nikma va malakalar majmuini ifodalaydi.

Bugungi jadal rivojlanayotgan, texnologiyalar har kuni yangilanib borayotgan sharoitda o‘qituvchining nafaqat bu o‘zgarishlarni kuzatish qobiliyati, balki ularni oldindan ko‘ra bilishi ham ta’lim jarayoni muvaffaqiyatining hal qiluvchi omiliga aylanmoqda.

Texnologik kompetentlik nafaqat muayyan texnologiya yoki texnikani egallash, balki ular qanday ishlashini tushunish, yangi texnologiyalarni o‘quv jarayoniga tanqidiy baholash va integratsiya qilish qobiliyatini, shuningdek, talabalarni texnologik bilimlarni real hayotda faol qo‘llashga o‘rgatish va rag‘batlantirish qobiliyatini ham o‘z ichiga oladi. Bu bilim va malakalar majmuasi bo‘lajak texnologiya o‘qituvchisidan nafaqat chuqur nazariy bilimlarni, balki yuksak darajada rivojlangan amaliy ko‘nikmalarni, shuningdek, doimiy ravishda o‘z-

o'zini takomillashtirish va malakasini oshirishni talab qiladi.

Ushbu ishda taqdim etilgan texnik va texnologik kompetentlikni rivojlantirish metodologiyasi integratsiyalashgan yondashuvga asoslangan bo'lib, u quyidagi asosiy elementlarni o'z ichiga oladi: nazariy tayyorgarlik, amaliy ish, loyiha faoliyati va aks ettirish. Bunday yondashuv nafaqat talabalarga kerakli bilimlarni berish va ko'nikmalarni rivojlantirish, balki o'quv jarayonida kasbiy o'ziga xoslik va mustaqillikni shakllantirishga hissa qo'shish imkonini beradi.

Nazariy mashg'ulotlar talabalarning texnologiya va texnika sohasida chuqur bilimlarini shakllantirish, ularning tarixiy rivojlanishi, hozirgi holati va istiqbollari tushunishga qaratilgan. Bu esa bilimlarni keyinchalik amaliy faoliyatda qo'llash uchun zaruriy asos yaratadi.

Amaliy ishlar talabalarning nazariy bilimlarni real sharoitlarda qo'llash, o'z loyihalarini ishlab chiqish va amalga oshirish, zamonaviy texnologik vositalar va usullardan foydalanishga qaratilgan turli topshiriqlarni bajarishlarini o'z ichiga oladi. Bu talabalarga zarur ko'nikmalarni amaliyotda o'zlashtirish, shuningdek, kasbiy muammolarni hal qilishda ijodiy yondashuvni shakllantirish imkonini beradi.

Shunday qilib, texnik va texnologik kompetentlikni rivojlantirish bo'yicha taklif etilayotgan metodologiya ko'p qirrali bo'lib, bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarini har tomonlama rivojlantirishga qaratilgan bo'lib, ularga zamonaviy o'quv jarayonining vazifalarini muvaffaqiyatli hal qilish imkonini beradi.

Tahlil va natijalar. Bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarini tayyorlashning muhim jihati ta'lim jarayoniga innovatsion metod va texnologiyalarni joriy etishdan iborat. Bu nafaqat texnik fanlarning jadal rivojlanishi va kasbiy faoliyatning o'zgaruvchan sharoitlariga moslasha oladigan mutaxassislarni tayyorlash zarurati, balki raqamli texnologiyalarni o'quv jarayoniga integratsiyalashuvini talab qiluvchi yangi ta'lim standartlari bilan ham bog'liq. Shunday qilib, o'qitishning innovatsion usullarini joriy etish bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarining texnik va texnologik kompetentligini shakllantirishning asosiy elementiga aylanadi.

Bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarida texnik va texnologik kompetentligini shakllantirish jarayoni o'qitish usullari va tamoyillarini tanlashga ehtiyotkorlik bilan yondashishni talab qiladi. Zamonaviy ta'lim tendentsiyalari va kasbiy muhit ehtiyojlarini tahlil qilish asosida quyidagi asosiy bosqichlarni o'z ichiga olgan metodologiya ishlab chiqildi:

1. Boshlang'ich kompetensiya darajasi diagnostikasi-birinchi bosqichda talabalarning texnik va texnologik fanlar bo'yicha hozirgi bilim, ko'nikma va malakalari darajasi baholanadi. Bu o'quv jarayonini o'quvchilarning individual xususiyatlariga moslashtirish va keyingi rivojlanish yo'nalishlarini aniqlash imkonini beradi.

2. Faol usullardan foydalangan holda nazariy tayyorgarlik-bu bosqichda talabalarga texnik va texnologik fanning asosiy jihatlari bo'yicha nazariy asoslar beriladi. Keys metodi, munozaralar, aqliy hujum kabi faol ta'lim usullaridan foydalanish materialni chuqur anglash va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish imkonini beradi.

3. Zamonaviy texnologiyalardan foydalangan holda amaliy ishlar- bu bosqichda olingan bilimlarni amaliyotda qo'llashga alohida e'tibor beriladi. Talabalar zamonaviy texnologik vositalar va usullardan foydalangan holda real hayotdagi loyihalar ustida ishlaydi. Bu nafaqat nazariy bilimlarni mustahkamlashga yordam beradi, balki amaliy ko'nikmalarni ham rivojlantiradi.

4. Mulohaza va o‘z-o‘zini baholash-amaliy topshiriqlarni bajarib bo‘lgach, talabalar o‘z ishlarini tahlil qiladilar, muvaffaqiyatli yechimlar va takomillashtirishni talab qiladigan nuqtalarni aniqlaydilar. Mulohaza o‘z- o‘zini tahlil qilish va o‘z- o‘zini takomillashtirish qobiliyatini shakllantirishga yordam beradi, bu bo‘lajak o‘qituvchi uchun muhim mahoratdir.

5. Bilimlarni integrasiyalash va tizimlashtirish-yakuniy bosqichda talabalar o‘zlashtirilgan bilim va ko‘nikmalarni murakkab fanlararo masalalarni yechishda qo‘llagan holda birlashtiradi va tizimlashtiradi. Ushbu bosqich kasbiy faoliyatning yaxlit tasavvurini shakllantirishga imkon beradi va innovatsion fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi.

Bu metodologiya nazariya va amaliyot o‘rtasidagi chambarchas bog‘liqlikni nazarda tutadi va talabalarning zamonaviy texnologik resurslardan faol foydalanishiga qaratilgan. Bunday yondashuv nafaqat materialni chuqur o‘rganishga yordam beradi, balki o‘quvchilarda kelajakda muvaffaqiyatli kasbiy faoliyat uchun zarur bo‘lgan ko‘nikmalarni rivojlantiradi.

Metodikani amalga oshirishning asosiy prinsipi har bir talabaga individual yondashish bo‘lib, uning shaxsiy qiziqishlari, tayyorgarlik darajasi va moyilligini hisobga olishga imkon beradi. Bunga ta’lim jarayonining moslashuvchanligi va o‘quv materiallari va topshiriqlarini muayyan talabaga moslash qobiliyati tufayli erishiladi.

Ushbu metodikaning o‘quv jarayoniga joriy etilishi o‘qituvchilardan nafaqat texnik va texnologik fanlar bo‘yicha chuqur bilimga ega bo‘lish, balki zamonaviy pedagogik texnologiyalar va o‘qitish uslublarini ham puxta egallashni talab etadi.

Bundan tashqari, o‘quv jarayonida bo‘lajak o‘qituvchilarning tez o‘zgaruvchan texnologiyalar sharoitida muvaffaqiyatli kasbiy faoliyatning asosiy sharti bo‘lgan uzluksiz ta’lim va o‘z- o‘zini takomillashtirishga tayyorligini shakllantirishga e’tibor berish muhimdir. Bu nafaqat maxsus texnik bilimlarni egallashni, balki yangi axborotni mustaqil izlash, tahlil qilish va qo‘llash, shuningdek, yangi texnologik tendentsiyalarga moslashish ko‘nikmalarini rivojlantirishni ham nazarda tutadi.

Ta’lim jarayonida zamonaviy texnologik yechimlardan foydalanishga yo‘naltirilgan texnologik ta’lim talabalari uchun uslubiy tavsiyalar ishlab chiqish tadqiqot ishlarining muhim qismiga aylanib bormoqda. O‘quv rejasiga dasturlash asoslari, raqamli asbob-uskunalar bilan ishlash va kompyuter modellashtirishdan foydalanish bo‘yicha modullarning kiritilishi bo‘lajak mutaxassislariga olingan bilimlarni maktab amaliyotida yanada samarali qo‘llash imkonini beradi.

Hozirgi texnologik ta’limning asosiy maqsadi shunchaki bilim berish yoki ko‘nikma hosil qilish emas, balki bo‘lajak o‘qituvchida kasbiy kompetentlik va tegishli kompetensiyalarni rivojlantirishdir. Kasbiy kompetentlik ikki jihatdan muhimdir:

1. U kasbiy tayyorgarlik va kasbiy faoliyat sifatining keng qamrovli o‘lchovidir.

2. U shaxsning quyidagi qobiliyatlari bilan tavsiflanadi:

mehnat vazifalarini yuqori sifatda bajarish;

mehnat madaniyati va shaxslararo muloqot;

kasbiy muammolarni faol va ijodiy yechish;

faoliyatning ko‘p qirraliligi, tadbirkorlik va boshqaruv qarorlarini qabul qilishga hamda yangi ish sharoitlariga moslashishga tayyorlik (1-rasmga qarang).

1- rasm. Bo‘lajak texnologiya fani o‘qituvchisi kompetentligining tarkibi va tuzilishi

Shunday qilib, texnik va texnologik fanlarni bakalavriat ta’lim jarayoniga integratsiyalash kompleks yondashuvni, jumladan, o‘qitishning adekvat uslublarini ishlab chiqishni, o‘quv dasturlarini zamonaviy talablarga moslashtirishni hamda o‘quv jarayonining sifati va samaradorligini oshirish uchun innovatsion texnologiyalardan foydalanishni taqozo etadi.

Bo‘lajak texnologiya fani o‘qituvchilarining texnik va texnologik kompetentligini shakllantirishga qaratilgan o‘qitish metodlari samaradorligini baholash nuqtai nazardan, talabalarining kasbiy tayyorgarligi darajasini etarli darajada aks ettira oladigan mezon va ko‘rsatkichlarni, shuningdek, olingan natijalarning ob’ektivligi va ishonchligini ta’minlaydigan usullar va baholash vositalarini aniqlash muhim ahamiyatga ega.

Texnik va texnologik kompetentlikni baholash uchun turli usullardan foydalanish mumkin, shu jumladan test, talaba portfelini tahlil qilish, loyihalash va tadqiqot ishlarining bajarilishini baholash, shuningdek, o‘quv jarayoni va talabalar faoliyatini monitoring qilish imkonini beruvchi zamonaviy raqamli vositalardan natijalar real vaqtda foydalanish. Bundan tashqari, baholash jarayonida o‘zaro baholash usullaridan foydalanish mumkin, shu jumladan ishni tashqi va o‘zaro tekshirish, bu baholashning ob’ektivligini oshirishga va professional hamjamiyatni rivojlantirishga yordam beradi.

Bo‘lajak texnologiya fani o‘qituvchilarining texnik-texnologik kompetentligini rivojlantirish sharoitida ta’lim muassasalari va ishlab chiqarish korxonalari o‘rtasidagi hamkorlikning ahamiyatiga e’tibor qaratish kerak. Bu hamkorlik o‘quv dasturlari dolzarbligini ta’minlash va talabalarga bugungi mehnat bozori talabalariga javob beradigan amaliy ko‘nikmalarga ega bo‘lish imkoniyatini ta’minlashda muhim ahamiyatga ega.

Bunday hamkorlikning asosiy maqsadlaridan biri talabalarining ishlab chiqarishda

amaliyot va amaliy mashg‘ulotlarini o‘tkazish, o‘quv kurslari va loyihalarni amalga oshirishda soha mutaxassislarining ishtirokini o‘z ichiga olgan qo‘shma ta’lim dasturlarini ishlab chiqish, shuningdek, zamonaviy texnika va texnologiyalardan foydalanishni ta’minlashdan iborat. Bunday yondashuv talabalarga nafaqat nazariy bilimlarni amaliy qo‘llashni chuqurroq tushunishga, balki muvaffaqiyatli kasbiy faoliyat uchun zarur bo‘lgan ko‘nikmalarni shakllantirishga imkon beradi.

O‘quv dasturlarini yangilash va takomillashtirish, ularni mehnat bozori va texnologik taraqqiyotning o‘zgaruvchan talablariga moslashtirishga ko‘maklashuvchi ilmiy doiralar va soha vakillari o‘rtasida bilim va tajriba almashish ham hamkorlikning muhim yo‘nalishi hisoblanadi. Korxonalar, o‘z navbatida, malakali mutaxassislarga ega bo‘lib, bo‘lajak xodimlarni tayyorlash jarayoniga ta’sir ko‘rsatish imkoniyatiga ega bo‘lmoqda, bu esa ularning raqobatbardoshligi va innovatsion rivojlanishida muhim omil bo‘lmoqda.

Ta’lim muassasalari va ishlab chiqarish korxonalari o‘rtasida samarali hamkorlikni amalga oshirish uchun qo‘shma o‘quv va ilmiy markazlar tashkil etish, professional forumlar va konferensiyalar tashkil etish, shuningdek, ta’lim muassasalarini moliyaviy va moddiy-texnik ta’minlash mexanizmlarini ishlab chiqish kabi qator tadbirlar, loyihalar va tashabbuslar taklif etilmoqda.

Biroq, bunday hamkorlikning aniq afzalliklariga qaramay, bir qator to‘siqlar mavjud, jumladan, ta’lim muassasalari va ishlab chiqarish korxonalarining maqsad va vazifalaridagi farqlar, ma’muriy va byurokratik to‘siqlar, shuningdek, hamkorlikni amalga oshirish uchun mablag‘ va resurslarning etishmasligi. Ushbu to‘siqlarni bartaraf etish barcha manfaatdor tomonlarning faol ishini, jumladan, samarali muloqot mexanizmlarini ishlab chiqish, ma’muriy tartib-qoidalarini soddalashtirish va ta’lim tashabbuslariga sarmoya kiritish uchun rag‘bat yaratishni talab qiladi[5].

Xulosa va takliflar. Shunday qilib, ta’lim muassasalari va ishlab chiqarish o‘rtasidagi hamkorlik bo‘lajak texnologiya fani o‘qituvchilarining texnik-texnologik kompetentligini rivojlantirish, zamonaviy texnologik dunyo ta’lim dasturlarining dolzarbligi va amaliy yo‘nalishini ta’minlash, o‘quvchilarning kasbiy ko‘nikmalarini shakllantirish va ularni muvaffaqiyatli kasb-hunarga tayyorlashda muhim rol o‘ynaydi.

Xulosa qilib aytganda, texnik va texnologik ta’lim sohasida ilg‘or jahon tajribasi va standartlarini integratsiyalashuviga ko‘maklashuvchi bo‘lajak texnologiya fani o‘qituvchilarini tayyorlash sifatini oshirishda yangi istiqbollarni ochadi. Bu nafaqat o‘quv jarayonini boyitibgina qolmay, balki talabalarda global fikrlashni, madaniyatlararo kompetensiyani va xalqaro jamoalarda ishlashga tayyorligini rivojlantirishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Дорохин Ю.С. Структура технологической компетентности будущих учителей технологии - бакалавров технологического образования [Текст] / Ю.С. Дорохин // Высшее образование сегодня.-2010.-№1.- С. 78-80.
2. Горбунов В.Н. Формирование технологической компетентности будущего учителя технологии в процессе его профессиональной подготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук.- Шуя, 2010. - 25 с.
3. Манько Н.Н. Теоретико-методические аспекты формирования технологической компетентности педагога : автореф. дис. ... канд. пед. наук. - Уфа, 2000.- 23 с.
4. Муслимов Н.А. Бўлажак касб таълими ўқитувчиларини касбий

шакллантириш. Монография. - Т.: Фан, 2004 - 126 б

5. Orinbetov N.T. Integrativ yondashuv asosida talabalarning kasbiy kompetentligini takomillashtirish metodikasi (texnologik ta’lim yo‘nalishi misolida): avtoref. dis. ... ped. fan. dok.- Nukus, 2026. – 220 b.

6. Сергеев А.Н. Становление идей трудового обучения и политехнического образования в истории педагогической мысли и современной теории и практике [Текст]: Моногр. / А.Н. Сергеев. - Тула; Тул. гос. пед. ун-т им. Л. Н. Толстого, 2009. - 126 с.

7. Ядвиршис Л.А. Формирование технологической компетентности учителя в процессе подготовки к социально-педагогической деятельности / Л.А. Ядвиршис // Образование и общество. - 2007. - № 1. - С.11-14.

MUNDARIJA

PEDAGOGIKA , PSIXOLOGIYA VA METODIKA	
O'QUVCHILAR TANQIDIY FIKRLASHINI INTENSIVLASHTIRISH: PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR VA METODOLOGIK YONDASHUVLAR <i>Allamuratova Xurliman Nurilla qizi</i>	4
SPORT GIMNASTIKASIDA MUSOBAQA YUKLAMALARINI BOSHQARISHNING YOSHGA XOS XUSUSIYATLARI <i>Sayfiyev Hikmatullo Xayrulloevich</i>	11
O'SMIRLARDA JINOYAT MOTIVLARINI KELTIRIB CHIQARUVCHI IJTIMOIY-PSIXOLOGIK OMILLAR <i>Jumayeva Matluba Nodirovna</i>	23
ISSIQ IQLIM SHAROITIDA YOSH YENGIL ATLETIKACHILAR ORGANIZMINING ISSIQLIKKA MOSLASHUV MODELINI TAKOMILLASHTIRISH <i>Nuriddinov Axrorjon Bahodir o'g'li</i>	27
ART TERAPIYA ORQALI KREATIV KOMPETENSIYALARNI SHAKLLANTIRISHNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI <i>Azalova Alvina Yusuf qizi</i>	34
TALABALARNING TEXNIK VA TEXNOLOGIK KOMPETENTLIGINI SHAKLLANTIRISH <i>Orinbetov Nurilla Turdimuratovich</i>	42
OLIY O'QUV YURTI TALABALARIDA YENGIL ATLETIKA MASHG'ULOTLARINING JISMONIY MOSLASHUV KO'RSATKICHLARIGA TA'SIRI <i>Sirojev Shoxrux Fayzullo o'g'li</i>	50
GANDBOLDA HUKUMCHI TEXNIKASINI TAKOMILLASHTIRISHNING ILMIY-USLUBIY ASOSLARI <i>Yarasheva Dilnoza Ismoil qizi</i>	57
YOSH SPORTCHILARDA EMOTSIONAL INTELLEKT VA SPORT MUVAFFAQIYATI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK <i>Saidova Mushtariybonu Azamat qizi</i>	63
RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA MUHANDISLIK GRAFIKASI FANINI O'QITISH ORQALI TALABALARINING FAZOVIIY VA MUHANDISLIK TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI <i>B.D.Esboganova</i>	70
O'ZGARUVCHAN TA'LIM PARADIGMASI SHAROITIDA BO'LAJAK CHAQIRIQQACHA HARBIY TA'LIM O'QITUVCHISINING TA'LIM TIZIMIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHDA DEONTALOGIK YONDASHUVI <i>Samadov Abdulaziz Ashurovich</i>	74
KOLLABORATIV YONDASHUV ASOSIDA BO'LAJAK O'QITUVCHILARNING "ICHKI KOMPASI"NI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI <i>Sharipova Ferangiza Sayodovna, Kurbanova Gulnoz Negmatovna</i>	80
MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA MULOQOTCHANLIKNI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK ASOSLARI VA	87